

Dendrologický posudok pre investičný zámer- stavba: „Zábavný park Prievidza –Bojnice „

Riešené územie sa nachádza čiastočne v intraviláne miest Bojnice a Prievidza.

Podľa výpisu z Katastra nehnuteľností má väčšina pozemkov určených pre investičný zámer druhovú klasifikáciu ako orná pôda, vodné plochy, lúky a pasienky, trvalo porastené trávami, Pobrežnými porastami a náletovými porastami, nádvoria a ostatné plochy. Stredom územia preteká rieka Nitra a v juhozápadnej časti riešené územie naväzuje na katastrálne územie obce Opatovce nad Nitrou.

Územie sa skladá v podstate z dvoch častí rozdelených riekou Nitrou, na bojnickú a prievidzskú časť.

Bojnická časť sa nachádza po pravej strane rieky Nitra v lokalite s miestnym názvom „Dolné Podskalné“. Zo severozápadu je lemované štátnou cestou Bojnice – Opatovce /Opatovská cesta/, pri ktorej bola situovaná v súčasnosti už zrušená benzínová pumpa Slovnaft. Nad cestou je vybudované parkovisko pre osobné vozidlá a autobusy, v ktorom sú tiež zhodnotené porasty drevín. Pravá strana opatovskej cesty so zárezami vo svahoch má vysadenú doprovodnú zeleň komunikácie, ktorá je tiež súčasťou dendrologického posudku až po križovatku s odbočkou cesty do Bojníc a k hotelu Régia.

V lokalite Dolné Podskalné sa nachádzajú :

- trávnaté porasty pôvodne kosených lúk
- doprovodné-pobrežné porasty popri pravom brehu rieky Nitra
- porasty svahov pod Opatovskou cestou a benzínovou pumpou /zrušenou/
- porasty v okolí pôvodnej benzínovej pumpy

Prievidzská časť je situovaná na ľavej strane rieky Nitra v lokalite s miestnym názvom „Rybničky“.

Zo severnej a severozápadnej strany je ohraničená riekou Nitra z južnej strany terénnym zlomom, ktorý naväzuje na voľné pole – ornú pôdu, kde je rezerva pre ďalšie rozšírenie areálu.

Prístup do tejto časti je možný v súčasnosti z ulice Riečna a Letisková.

V tejto časti sú situované aj hospodárske objekty v rámci bývalého hospodárskeho dvora firmy Agrospol. /chov koní-jazdecký oddiel/.

V lokalite Rybničky sa nachádzajú:

- trávnaté porasty kosenej lúky
- doprovodné - pobrežné porasty popri ľavom brehu rieky Nitra
- porasty svahov na terénnom zlome z južnej strany
- porasty v objektoch hospodárskeho areálu

Dendrologický prieskum drevín nachádzajúcich sa na riešenom území bol vykonaný v mesiacoch november - december roku 2006 v teréne/ vo vegetačnom kľude/ a následne spracovaný na počítači v programe Allplan – Nemetschek, do geodetického podkladu zameraného firmou Geomarkt Prievidza./ m 1 :500/.

Charakteristika územia:

Geomorfologická jednotka:

- Hornonitrianska kotlina
- Strážovské vrchy
- Malá Lučanská Fatra

Potencionálna prirodzená vegetácia:

- jaseňovo -brestovo-dubové jelšové lužné lesy / povodie Nitry/
- dubovo-hrabové lesy
- dubové a dubovo cerové lesy

Hlavné lesné dreviny:

- smrek obyčajný, borovica lesná

Typy krovín: mezofilné trnkové kroviny

Klimatická oblasť:

- kotlinová klíma:	teplá
- suma teplôt 10 C a viac	2600-3000 C
- teplota v januári:	- 2 až - 4 C
- teplota v júni	18,5 až 20 C
- amplitúda	22 až 24 C
- ročné zrážky:	600 – 700 mm

Ovzdušie :

- priemer absolútnych nímusových teplôt:	- 20,7 C
- počet letných dní v roku:	57 dní
- bezmrazové obdobie:	156 dní
- teplota vzduchu v januári:	3,0 C
- teplota vzduchu v júli:	18,7 C
- zrážky rok:	697 mm
- snehová pokrývka.	109 dní
- potencionálny ukazovateľ zavlaženia:
/nedostatok vlahy/	203 mm / ½ rok/

Pôdy:

- nívne pôdy glejové, sprievodné gleje, na karbonátových a nekarbonátových nívnych sedimentoch
 - ilimerizované pôdy oglejené, sprievodné pseudogleje na sprašových hlinách
 - rendziny hnedé, sprievodné litosoly, hnedé pôdy na zvetralinách karbonátových hornín

Zhodnotenie inventarizovaných drevín:

Bojnická časť:

Celkovo sa jedná o výsadby, ktoré neboli zakladané organizovanou výsadbovou činnosťou až na parkoviská nad cestou do Opatoviec /pri Unipharme/. Tu sa nachádzajú sadovnícke výsadby drevín na zelených pásoch pri jednotlivých stojiskách automobilov a pôvodné porasty v severnej časti parkoviska a po vonkajšom obvode v smere od Unipharmy a cesty do Opatoviec.

Porasty nie sú pravidelne ošetrované a pravdepodobne sa jedná len o zvyšky pôvodne rozsiahlejšej výsadby vysadenej počas realizácie parkovísk.

V tabuľkovej časti je spracované sadovnícke hodnotenie drevín.

Princíp systému hodnotenia zelene spočíva v tom, že sa pri drevinách zakreslených v inventarizačnom pláne, určí druhová skladba a zmerajú sa najdôležitejšie údaje t.j. výška, obvod kmeňa a priemer koruny. Určí sa veková kategória. Komplexné posúdenie zdravotného stavu, perspektív vývoja a vzhľadových vlastností určuje sadovnícke hodnotenie jednotlivých drevín. V poznámke sú zachytené ostatné dôležité, v predchádzajúcich bodoch neuvedené hodnoty tak, aby bolo možné dreviny vyhodnotiť čo možno najúplnejšie. Získané údaje sú usporiadané kvôli prehľadnosti do tabuľky.

Meranie veľkostných hodnôt:

- o b v o d k m e ň a s a m e r i a v o v ý š k e 130 c m n a d z e m o u .

- p r i e m e r k o r u n y s a s p r a v i d l a m e r i a a k o p ô d o r y s n ý p r i e m e t k o r u n y n a t e r é n .

Namerané hodnoty sa zoradujú do kategórií, ktoré umožňujú priame optické rozlíšenie veľkostných skupín.

v ý š k a s a z i s ť u j e m e r a n í m . N a k o ľ k o s a d r e v i n y , n a j m ä m l a d š i e e x e m p l á r e , k a ž d o r o č n e v ý š k o v o m e n i a , v ý š k a s a v y j a d r u j e v r o z m e d z i a c h p o 5 m ,

- v e k o v á k a t e g ó r i a - ú d a j p o t r e b n ý p r e r o z h o d o v a n i e a k o s h o d n o t e n o u p l o c h o u d ě a l e j z a o b c h á d z a ť . J e h o p r e s n é z i s t e n i e b ý v a v e ľ m i o b t i a ť z n ě . P r e p o t r e b y p r a x e v š a k p o s t a č u j e z a r a d e n i e d r e v í n d o v e k o v ý c h k a t e g ó r i í p o 20 . r o k o c h .

- s a d o v n í c k e h o d n o t e n i e - t o t o k r i t é r i u m z a h r ň u j e i n t e g r u j ú c i m s p ô s o b o m p r a k t i c k y v š e t k y k v a l i t y d r e v í n , k t o r é n e b o l o m o ž n é v y j a d r í ť n a m e r a n ý m i h o d n o t a m i . J e t o v p o d s t a t e k l a s i f i k á t o r , k t o r ý d e f i n u j e k v a l i t u d r e v í n p o d ľ a s t u p ň a i c h ú č i n n o s t i a k o ú č e l o v e j a f u n k č n e j z l o ž k y p r í r o d n e j č a s t i ž i v o t n é h o p r o s t r e d i a . V t e j t o p r á c i j e p o u ž i t á m e t o d i k a v y p r a c o v a n á n a Z á h r a d n í c k e j f a k u l t e v L e d n i c i n a M o r a v e / P r o f . M a c h o v e c - d o c . P e j c h a l / , k d e j e d n o t l i v é k v a l i t á t i v n e s t u p n e s ú b o d o v a n é , n a j k v a l i t n e j š i e d r e v i n y d o s t á v a j ú 5 a n a j m e n e j h o d n o t n é s ú b o d o m č . 1 .

Zaradenie do jednotlivých klasifikačných tried je nasledovné:

5 bodov - najhodnotnejšie dreviny

Dreviny absolútne zdravé a nepoškodené, tvarom a celkovým habitusom koruny odpovedajúce druhu, bez pozorovateľných poškodení, zavetvené až k zemi, veľkostne už úplne rozvinuté, avšak ešte v plnom raste a vývoji. Do tejto kategórie patria dreviny, u ktorých je vzhľadom k dĺžke dosiahnutého veku predpokladá, že môžu svoju sadovnícko-krajinársku funkciu plniť ešte niekoľko desaťročí.

4 body - veľmi hodnotné dreviny

Zdravé dreviny, typického tvaru, odpovedajúce príslušnému druhu alebo kultivaru, v

celkovom habituse najviac iba nepatrne narušené alebo poškodené. Veľkostne rozvinuté aspoň tak, aby dosahovali približne polovicu tých rozmerov, ktoré sú na danom stanovišti schopné vytvoriť. Dreviny musia mať predpoklad rozvoja pre ďalšie desaťročia pri udržaní dosiahnutej kvality.

3 body - dreviny priemernej hodnoty

Dreviny zdravé, resp. iba mierne preschnuté, bez chorôb a škodcov, ktorí by sa mohli rozširovať. Dreviny v tejto kategórii sa môžu tvarovo líšiť i veľmi podstatne podľa pôvodného typu. Patria sem napr. dreviny vysoko vyvetvené, u ktorých je predpoklad obrastania, prípadne také, ktoré majú svoju estetickú a funkčnú hodnotu i pri silnom vyvetvení, dreviny s jednostrannou však stabilnou korunou a pod. Patria sem aj dreviny tvarovo a vzhľadovo typické, však doposiaľ menšieho vzrastu, ktorý nedosahuje polovice normálnych rozmerov daného druhu na posudzovanom stanovišti.

2 body - dreviny podpriemernej hodnoty

Patria sem dreviny silne poškodené, dreviny veľmi vysoko vyvetvené, bez predpokladu obrastania po presvetľovacích prebierkach, dreviny staré a málo vitálne, výrazne presychajúce, s výskytom ohnísk hniloby, prípadne aj inakšie silne poškodené. Predpoklady ďalšieho vývoja sú silne obmedzené, ako v čase tak i v kvalite. Patria sem hlavne také dreviny, u ktorých nemožno predpokladať zlepšenie ich kvality. Nesmú to však byť dreviny ohrozujúce bezpečnosť ľudí alebo porastov.

1 bod - dreviny nevyhovujúce

Dreviny veľmi silne poškodené, choré, silno napadnuté škodcom, najmä takými, kde hrozí ich nebezpečenstvo šírenia, dreviny odumierajúce a odumreté, dreviny ktoré ohrozujú bezpečnosť návštevníkov, dreviny ktoré svojou existenciou výrazne poškodzujú kvalitu cennejších exemplárov (napr. dreviny vrastajúce do korún kvalitných stromov) a dreviny inak bezprostredne ohrozujúce daný priestor a jeho vývoj. V tejto kategórii sú dreviny bez akýchkoľvek predpokladov ďalšieho vývoja.

Aby bolo možné sa na pláne okamžite orientovať o kvalitách drevín zaradených do jednotlivých skupín, sú tieto v situácií farebne označené podľa sadovníckych hodnôt:

- červená farba 5 bodov
- modrá farba 4 body
- zelená farba 3 body
- hnedá farba 2 body
- žltá farba 1 bod

Listnaté stromy a ihličnaté stromy sú značené zaužívanými grafickými značkami, pričom priemery značiek zodpovedajú priemeru koruny v skutočnosti v danom merítke / m 1:500/.

V tabuľkovom spracovaní sú uvedené poradové čísla jednotlivých rastlín a identifikačné čísla drevín a kríkov, ktoré korešpondujú s číslami uvedenými na jednotlivých výkresoch.

Na riešenom území bolo urobené firmou Geomarkt Prievidza polohopisné zameranie vytipovaných stromov s číselným vyznačením priamo na kmeňoch stromov. Toto číslovanie zo zamerania bolo rešpektované aj pri dendrologickom hodnotení územia tak, že medzi dve celé čísla vyznačené v teréne boli v dendrologickom hodnotení „doznačené“ celé číslo / ďalšie číslo.

Napr.: 53, 53/1, 53/2, 53/3..... 54, 54/1, 54/2..... atď.

Pričom celé čísla 53 a 54 sú vyznačené v teréne farbou a „medzičísla „ s lomítkom sú na výkresoch, v teréne sa dajú tieto „neoznačené“ stromy identifikovať polohopisne v porovnaní s výkresom.

Sadovnícke hodnotenie drevín bolo vykonané v zmysle platných legislatívnych predpisov: Zákon č. 543/2002 o ochrane prírody a krajiny a Vyhlášky č. 24/2003 Ministerstva životného prostredia, ktorou sa vykonáva Zákon o ochrane prírody a krajiny.

Podľa Vyhlášky č. 24/2003 Ministerstva životného prostredia, ktorou sa vykonáva Zákon č. 543/2003 o ochrane prírody a krajiny je určená celková spoločenská hodnota drevín rastúcich v riešenom území. V zmysle § 36 cit. Vyhlášky ods.1 "Spoločenská hodnota drevín je uvedená podľa druhu drevín a ich veľkosti v prílohe č.33 " tejto vyhlášky.

Veľkosť stromov sa zisťuje meraním obvodu kmeňa vo výške 130 cm nad zemou alebo meraním ich výšky, ak obvod kmeňa nepresahuje 10 cm (§ 36 ods. 2). Pri stromoch, ktoré sa rozkonárujú vo výške menšej ako 130 cm, sa meria obvod kmeňa tesne pod jeho rozkonárením (§ 36 ods. 3).

Spoločenská hodnota drevín určená podľa § 36 sa upravuje prirážkovým indexom podľa prílohy č. 35. Spoločenská hodnota drevín sa vypočíta tak, že sa spoločenská hodnota uvedená v prílohe č. 33 vynásobí súčinom prirážkových indexov uvedených v prílohe č.35. Spoločenská hodnota drevín vyjadruje ich biologickú, ekologickú a kultúrnu hodnotu, ktorá sa určuje aj s prihliadnutím na plnenie mimoprodukčných funkcií.

V tabuľke hodnotených drevín je uvedená spoločenská hodnota podľa druhu a obvodu kmeňa, prirážkové indexy (poškodenia, veku) a upravená spoločenská hodnota.

Pri uplatňovaní jednotlivých prirážkových indexov sa prihliadalo na nasledovné skutočnosti: krátkovekosť drevín, poškodenie rôzneho stupňa a charakteru, náletový pôvod drevín, ktoré znižujú ich fyziologickú hodnotu. Poškodenie vyskytujúce sa pri jednotlivých stromoch je uvedené v tabuľke hodnotených drevín v poznámke.

Pri hodnotení boli použité nasledovné koeficienty:

a) 0,4 - ak je drevina poškodená alebo iným spôsobom znížená jej fyziologická hodnota v rozpätí nad 60 % (ťažké poškodenie)

b) 0,6 - ak je drevina poškodená alebo iným spôsobom znížená jej fyziologická hodnota v rozpätí 26-60 % (stredné poškodenie)

c) 0,8 - ak je drevina poškodená alebo iným spôsobom znížená jej fyziologická hodnota v rozpätí 11-25 % (slabé poškodenie), ak ide o drevinu z náletu alebo výmladkov a ak jej výskyt nie je v súlade s využívaním konkrétnej plochy

d) 0,9 - ak ide o krátkoveké dreviny

e) 1,1 - ak ide o dlhoveké dreviny

f) 1,5 - ak predstavujú taxóny a taxonoidy (druhy a ich premenlivé formy) guľovitého, previsnutého a vertikálneho tvaru a taxóny s odlišnosťou v tvare a farbe listov a farbe kvetov, alebo vzácne z hľadiska introdukcie, pomaly rastúce a zakrslé, alebo taxonomicky a geograficky vzácne

Spoločenská hodnota drevín:

- všetky hodnotené dreviny v území (1163ks)	1163 ks
spoločenská hodnota drevín činí:	19.089.700,- Sk

Spoločenská hodnota drevín po úprave indexmi:

- všetky hodnotené dreviny v území (1163ks)	
spoločenská hodnota po úprave indexmi:	15.554.354,- Sk
- dreviny na asanáciu s obvodom kmeňa väčším a menším ako 40 cm budú určené v ďalších stupňoch projektovej dokumentácie podľa reálnych trénných úprav a osadenia jednotlivých stavebných objektov, komunikácií, spevnených plôch a inžinierskych sietí vrátane ich ochranných pásiem.	

V hodnotenom území väčšina drevín sú krátkoveké dreviny, prestarnuté a v zlom zdravotnom stave. Ich hodnota spočíva v celkovom účinku na daný priestor./optická clona, stabilizácia svahov a spevnenie koryta rieky Nitra /.

Pokiaľ dôjde v hodnotenom území k stavebnej činnosti s vysokým počtom návštevníkov budú musieť byť dreviny postupne nahradené sadovnícky hodnotnejšími výsadbami rešpektujúcimi dané stanovištné podmienky. / prevážne vysoká hladina spodnej vody /1-3 m/ a paradoxne na južne orientovaných svahoch trpia dreviny nedostatkom vlhky, o čom svedčí rast suchomilných drevín /Crataegus, Prunus...../.

V častiach, kde súčasné dreviny zostanú /časť svahu pri Opatovciach a južný cíp pozemku a inde podľa priebehu ďalších projektových prác/ doporučujem u drevín urobiť prebierku a presvetlenie drevín spojenú so zdravotnými zásahmi a celkovým ošetrovaním porastov.

Prevážna väčšina nových výsadiieb musí mať náš domáci pôvod a cudzokrajné – introdukované dreviny by mali byť vysádzané len doplnkovo ako tematizované výsadby v rámci jednotlivých sekcií a okruhov zábavného parku.

Na parkovisku nad Unipharmou sú vysadené sadovnícke kultivary drevín, ktoré doporučujem doplniť a skompletizovať v jednotlivých zelených pásoch popri parkovacích miestach spolu s navrhovanými novými parkoviskami a zjednotiť tak celkový vzhľad pôvodných a nových parkovísk.

Vypracoval: ing. Jozef Janiš
VEGET Prievidza

Prílohy: inventarizačné tabuľky: